

December 2022

Rapportage verkenning top-up inclusie HO- instellingen

Auteurs: Willeke van der Werf &
Marianne Driessen

Erasmus+
Enriching lives, opening minds.

Inhoud

Achtergrondinformatie	3
1 Inleiding	4
2 Rapportage stand van zaken verkennende en achtergrondvragen (in toekomst BM)	5
2.1 Soort functie van de respondenten.....	5
2.2 Toegekende top-ups.....	5
2.3 Geschat percentage top-ups in vergelijking met de totale Erasmus+ mobiliteit	6
2.4 Verdeling van de top-ups over de obstakels voor toegankelijkheid en bereik.....	8
2.5 Invloed van de COVID-19 pandemie op de implementatie van de top-ups.....	8
3 Rapportage progress-markers (impact)	9
4 Rapportage belemmerende en bevorderende factoren	13
5 Bevorderende en belemmerende factoren: uitwerking prioritering, studiedag 1 november 2022	20
6 Conclusie, discussie en aanbevelingen	23
7 Bijlagen	25
7.1 Bijlage 1 Vragenlijst	25
7.2 Bijlage 2: Prioritering van belemmerende en bevorderende factoren in subgroepen op 1 november 2022	30

Achtergrondinformatie

[Erasmus+](#) is het subsidieprogramma van de Europese Unie voor onderwijs, training, jeugd en sport. Het richt zich enerzijds op individuen: jongeren, studenten, docenten en professionals. Zij krijgen de mogelijkheid om binnen Europa en deels ook daarbuiten bijvoorbeeld een deel van hun studie te volgen of een stage te lopen, om een training te volgen of mee te doen aan job shadowing. Daarnaast ondersteunt Erasmus+ organisaties die internationale samenwerkingen aangaan in projecten. Erasmus+ omvat de volgende onderwijssectoren: primair- en voortgezet onderwijs (po/vo); middelbaar beroepsonderwijs (mbo); hoger onderwijs (ho) en volwasseneneducatie (ve). Het overkoepelende doel van het programma Erasmus+ is het bevorderen van internationalisering in het onderwijs.

Het Nationaal Agentschap Erasmus+ voert het programma Erasmus+ in Nederland uit in opdracht van het Ministerie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCW). Het Nationaal Agentschap beoordeelt subsidieaanvragen van organisaties en instellingen. Het Nationaal Agentschap kent projectsubsidies toe en het ziet toe op de kwaliteit van gesubsidieerde projecten. Daarnaast werkt het Nationaal Agentschap, o.a. door middel van thema's als digitalisering, inclusie, participatie en duurzaamheid, gericht aan het versterken van internationalisering binnen organisaties uit eerdergenoemde sectoren. Het programma Erasmus+ beoogt impact te hebben op o.a. de ontwikkeling van internationale en interculturele competenties van leerlingen, studenten en volwassen leerders, op de professionalisering van docenten en op het versterken van deelnemende organisaties via subsidie voor internationalisering.

Het Nationaal Agentschap laat onderzoek verrichten naar de impact van het programma Erasmus+. Incidenteel worden kleine verkenningen door het Nationaal Agentschap zelf uitgevoerd. De bijgaande rapportage is het verslag van een kleine verkenning, uitgevoerd om de voortgang van de top-up inclusie in het hoger onderwijs te verkennen.

1 Inleiding

In het voorjaar van 2022 is binnen het Nationaal Agentschap besloten een verkenning uit te voeren om de stand van zaken rond de inclusie top-up in het hoger onderwijs in beeld te brengen. De top-up was toen bijna twee jaar ingevoerd, maar de stand van zaken rond implementatie was niet duidelijk. Deze top-up is een aanvullende financiering voor studenten die belemmeringen ervaren die vallen in de categorieën 1, 2 en 6 (handicaps, gezondheidsproblemen, economische problemen), zoals vastgesteld in het nationale kader.

Het doel van de verkenning was tweeledig. Ten eerste het verzamelen van informatie om de discussie over verbeteren implementatie van de inclusie top-up te faciliteren met input vanuit het hoger onderwijs. Een tweede doel was het uitproberen van een vragenlijst die in de toekomst doorontwikkeld zou kunnen worden tot een monitoringsinstrument waarmee instellingen en het Nationaal Agentschap inzicht kunnen krijgen in de implementatie van deze top-up vanuit het programma Erasmus+.

De vragenlijst is uitgezet tussen 9 augustus en 30 september 2022 onder 55 instellingen voor hoger onderwijs. Er zijn een paar reminders geweest. In totaal hebben 23 respondenten de vragenlijst ingevuld. Dit is 42% van de hoger onderwijsinstellingen.

De vragenlijst is te verdelen in vier soorten vragen. Allereerst een aantal achtergrondvragen. Vervolgens een aantal verkennende vragen om de stand van zaken in beeld te brengen. Daarna wordt de voortgang van de implementatie via zogenaamde progress-markers in kaart gebracht. Tenslotte volgt een overzicht van resultaten van kwalitatieve vragen naar factoren die volgens de respondenten belemmerend of bevorderend werken voor de implementatie van de top-ups.

Een aantal vragen is niet verwerkt in de rapportage, deels met oog op de privacy van de respondenten. Het gaat vooral om achtergrondvragen, zoals de naam van de respondent (niet verplicht), de datum van invullen en het instellingsnummer (de brim-code). Andere achtergrondinformatie zoals de functie van de respondent (niet verplicht) is wel gebruikt in de rapportage. Deze geanonimiseerde rapportage heeft een informatiefunctie binnen het Nationaal Agentschap en betrokken organisaties. De naar aanleiding van de resultaten gemaakte powerpoint-presentatie had met name als doel om met betrokken Erasmus+ contactpersonen van hoger onderwijsinstellingen en andere betrokkenen de discussie aan te gaan waar we staan en wat de volgende stappen zouden kunnen zijn met betrekking tot de implementatie van de inclusie top-up.

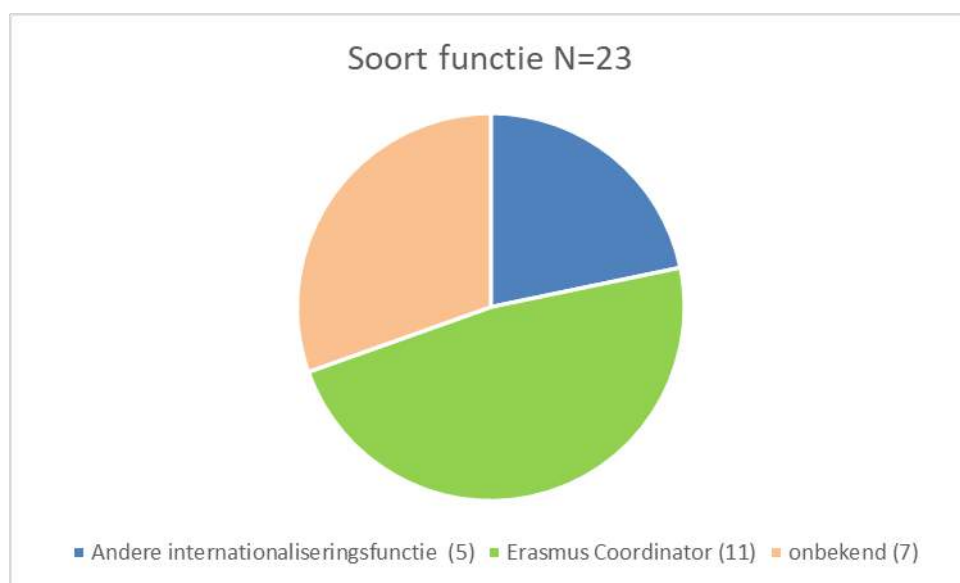
2 Rapportage stand van zaken verkennende en achtergrondvragen (in toekomst BM)

De resultaten van dit onderdeel van de vragenlijst bieden inzicht in achtergrondinformatie en in aantallen studenten die volgens de respondenten gebruik hebben gemaakt van de Inclusie top-up. De gegevens zijn slechts een globale indicatie, ook omdat door de (nog) ontbrekende Beneficiary Module alle instellingen een eigen en andere manier van registreren hebben. Ook zijn de gegevens niet in alle gevallen compleet. In een aantal gevallen wordt een schatting gevraagd, die dus eerder de perceptie van de respondent weergeeft dan de feitelijke situatie.

2.1 Soort functie van de respondenten

Uit de resultaten blijkt dat het merendeel van de respondenten een functie heeft als coördinator Erasmus+ (in diverse benamingen). Een ander groot deel van de respondenten had een andere internationaliseringsfunctie, vaak in het internationaliseringsbeleid van de hoger onderwijsinstelling. Om redenen van privacy zijn de functies niet verder uitgesplitst. Figuur 2.1 biedt voldoende relevante informatie als het gaat om de functies van de respondenten.

Figuur 2.1 Overzicht van de respondenten naar functie (N=23)

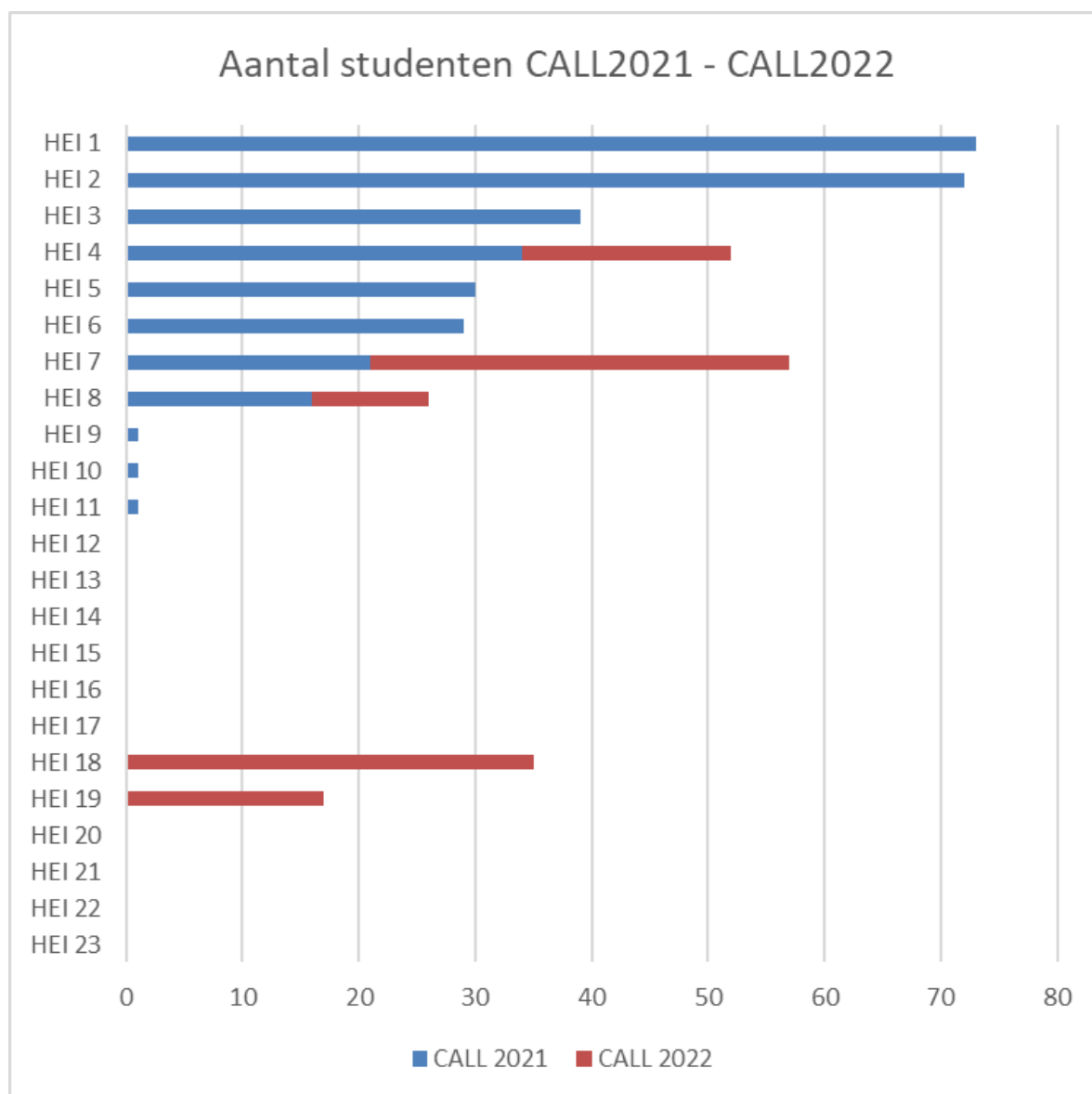
2.2 Toegekende top-ups

Zoals in de inleiding aangegeven hebben de resultaten van deze vraag geen hoge absolute betrouwbaarheid maar geeft de verzamelde informatie op deze vraag wel een indicatie van de stand van zaken als het gaat om de implementatie van de Inclusie top-up door hoger onderwijsinstellingen. Uit figuur 2.2 blijkt dat een aantal instelling in 2021 de implementatie ter hand hebben genomen. In 2022 zijn daar een aantal instellingen bijgekomen. De gegevens over 2022 zullen halverwege het jaar mogelijk niet overal beschikbaar zijn geweest en in ieder geval ook niet compleet zijn voor heel 2022. Veel instellingen lijken nog te worstelen met de inclusie top-

up of respondentent zijn niet op de hoogte van de juiste aantallen studenten met een top-up in hun instelling. Het zou kunnen dat niet alle respondenten in gelijke mate directe toegang hebben tot de meest actuele cijfers van top-up en Erasmus+ studenten in hun instelling. Uit figuur 2.1. blijkt immers, dat de respondenten een verschillende achtergrond hebben. Met andere woorden: het beeld in figuur 2.2 is zeker niet compleet en moet met de nodige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd. De gegevens zijn geanonimiseerd en niet herleidbaar weergegeven.

Figuur 2.2 Toegekende inclusie top-ups call 2021 en 2022 per hoger onderwijsinstelling (N=23)

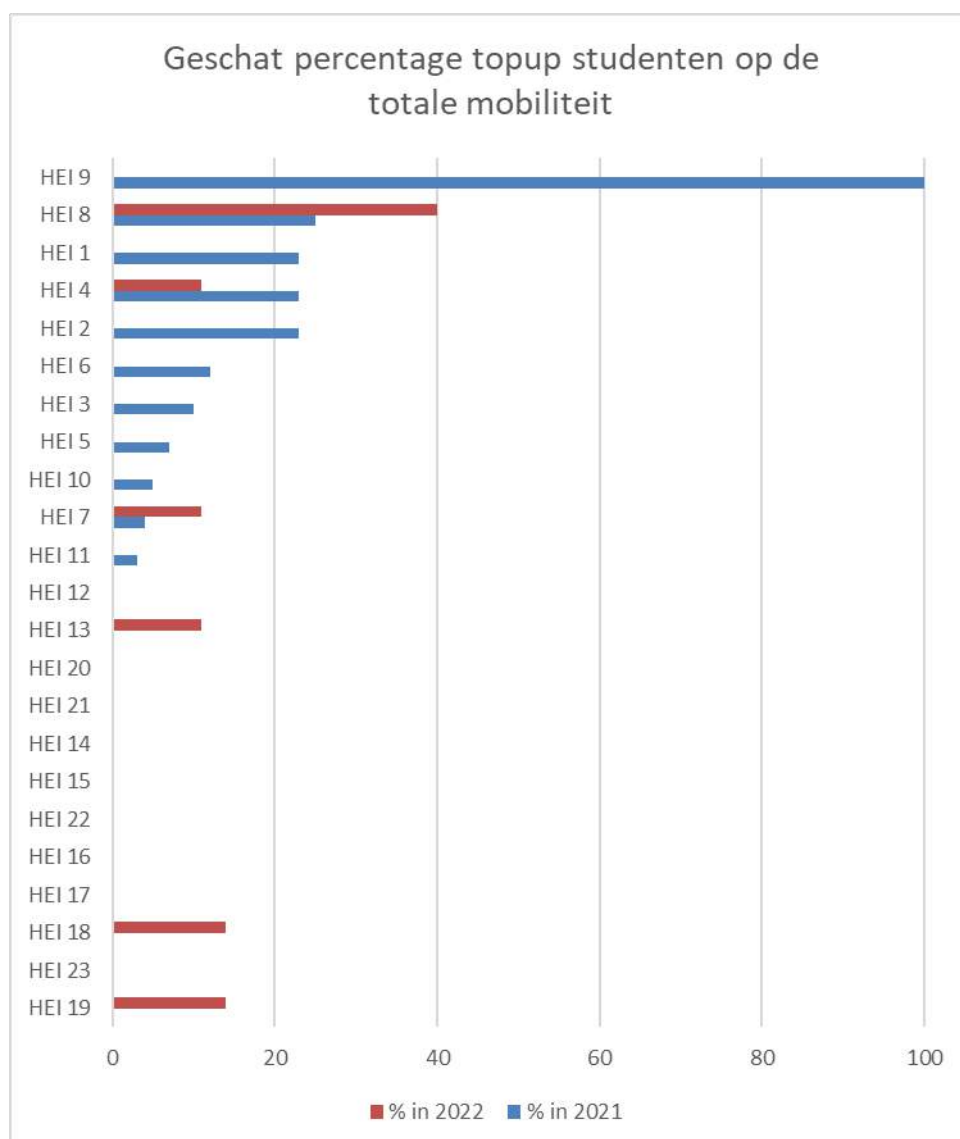
2.3 Geschat percentage top-ups in vergelijking met de totale Erasmus+ mobiliteit

De resultaten, weergegeven in figuur 2.3, moeten zo mogelijk met nog meer voorzichtigheid worden geïnterpreteerd dan de resultaten in tabel 2.2. Dat is omdat respondenten hier wordt gevraagd om een *schatting* van de top-up studenten ten opzichte van de totale Erasmus+ (KA1)

mobiliteit. Er zijn instellingen die dit percentage precies weten, maar er zijn ook instellingen waarvoor dit een echte schatting is. Daarnaast geeft de informatie in figuur 2.3. een vertekend beeld als deze wordt vergeleken met figuur 2.2: een kleine instelling, die 5 studenten heeft die meedoen aan een Erasmus mobiliteit, allen met een top-up, scoort 100%, terwijl grotere instellingen met veel studenten en veel Erasmus-mobiliteit, zien dat het percentage studenten met een top-up op ongeveer 25% van het geheel ligt. Het is dus relevant om de resultaten van figuur 2.3 in verhouding te zien tot de resultaten in figuur 2.2. Ook hier gelden de beperkingen beschreven bij figuur 2.2 en ook dat de gegevens voor 2022 onmogelijk compleet kunnen zijn omdat het jaar op het moment van de meting pas halverwege was. Het gepresenteerde beeld is daarom niet meer dan een globale indicatie.

Figuur 2.3 Geschat percentage top-up studenten op de totale Erasmusplus-mobiliteit (N=23)

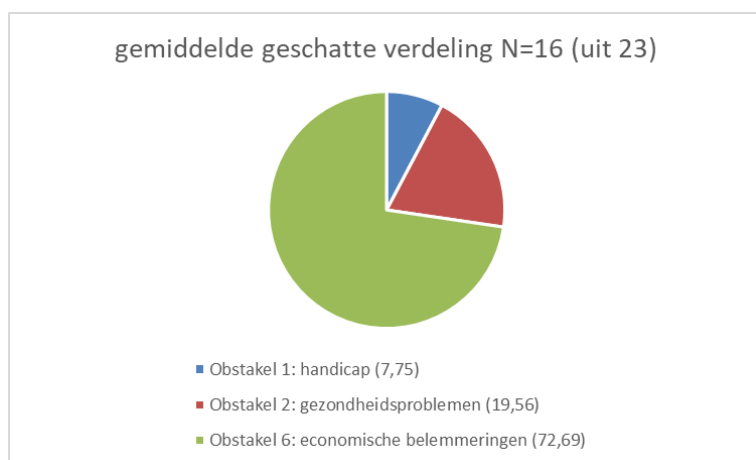

2.4 Verdeling van de top-ups over de obstakels voor toegankelijkheid en bereik

Aan de respondenten is gevraagd, of zij in een percentage konden schatten wel deel van hun top-ups naar studenten met een handicap is gegaan, welk deel van de top-ups naar studenten met gezondheidsproblemen is gegaan en welk deel naar studenten met economische belemmeringen. Dat bleek een lastige vraag die maar door 16 respondenten is beantwoord. Een probleem hierbij was ook dat sommige studenten in meerdere categorieën tegelijk vielen. De resultaten van de verdeling van de top-ups over de obstakels is (met de nodige beperkingen) weergegeven in figuur 2.4.

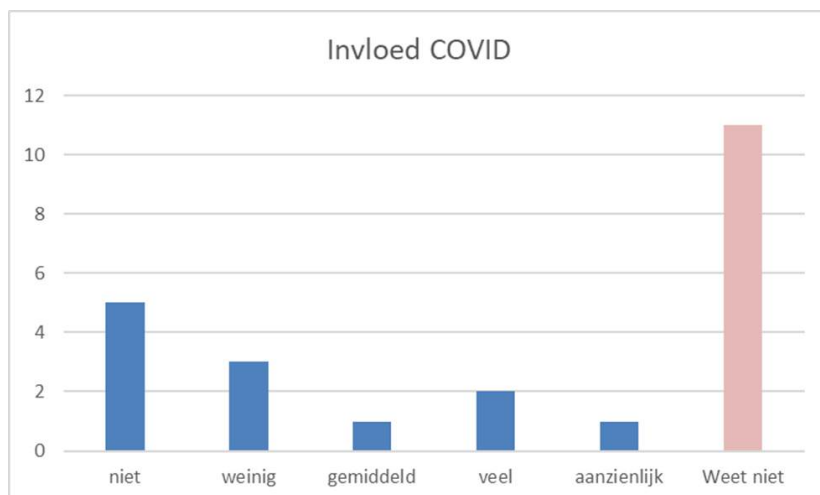
Figuur 2.4 Verdeling van de top-ups over de obstakels (NB, N=16)

2.5 Invloed van de COVID-19 pandemie op de implementatie van de top-ups

Uit de resultaten van de vraag naar de invloed van de COVID-19 pandemie op de implementatie van de Inclusie top-up in hoger onderwijsinstellingen blijkt dat er overwegend geen aantoonbare invloed vast te stellen is (zie figuur 2.5).

Figuur 2.5 Invloed van COVID-19 pandemie op de implementatie van de Inclusie top-ups (N=23)

3 Rapportage progress-markers (impact)

In deze nulmeting is ook gebruik gemaakt van een meting via progress markers. Het progress marker systeem is onderdeel van de systematiek van outcome mapping dat is ontwikkeld voor project- en programmamanagement in de internationale samenwerking. Aan de basis van Outcome Mapping ligt het principe dat complexe veranderingen binnen projecten uiteindelijk afhangen van de interactie tussen en gedragingen van stakeholders. Om dit complexe proces inzichtelijk te maken zijn progress- markers ontwikkeld. Progress-markers zijn gelaagde indicatoren die een veranderde houding of gedrag inzichtelijk maken door de complexe weg naar outcomes op te delen in kleinere observeerbare sub-stappen. Daarbij wordt uitgegaan van 3 standaard niveaus van verandering:

1. Verandering als gevolg van een directe interventie
2. Verandering als het gevolg van ontwikkelde inzichten of leren
3. Verandering waarbij de stakeholder zijn invloed aanwendt om anderen te overtuigen van de noodzaak tot verandering.

De voornaamste reden waarom binnen deze nulmeting is gekozen voor progress-markers is omdat het zowel de onderzoeker als de deelnemende organisatie inzicht verschaft over waar de organisatie staat met betrekking tot de implementatie van de top-up, maar ook laat zien welke gewenste stappen nog te zetten zijn. Voor meer informatie over outcome mapping en de toepassing van progress-markers zie www.outcomemapping.ca

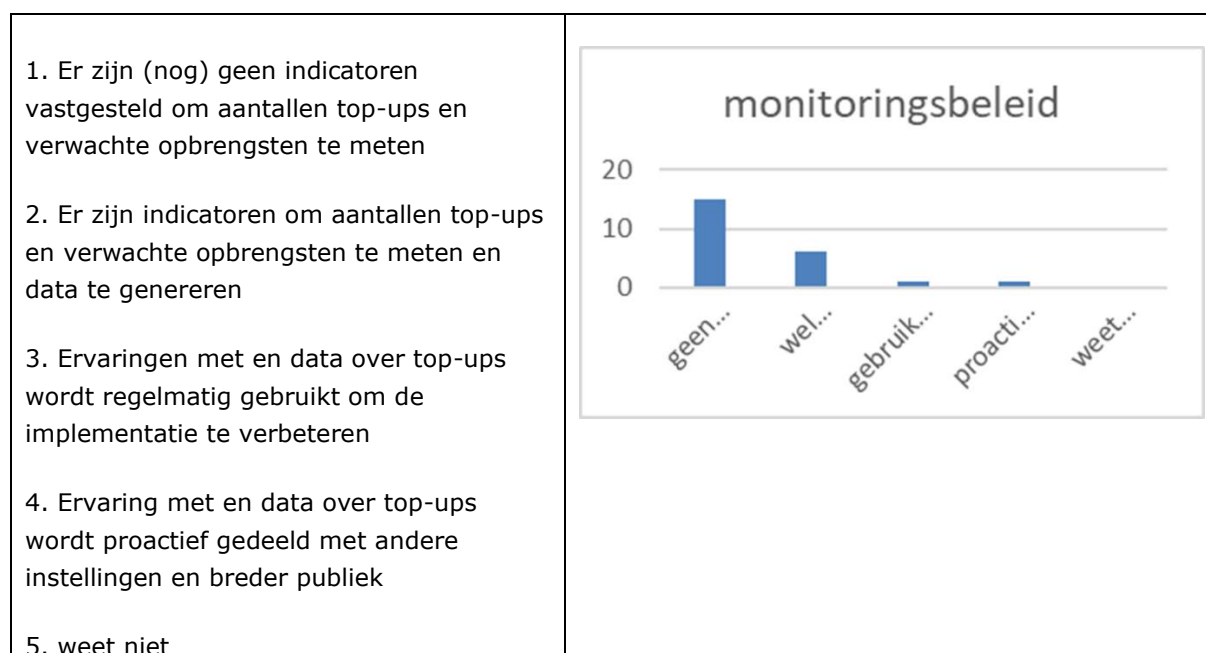
In de vragenlijst stonden zes vragen waarmee instellingen zichzelf (in een oplopende schaal) konden indelen op verschillende aspecten van implementatie van de Inclusie Top-up.

Progressmarker 1: beleid en strategie (N=23)

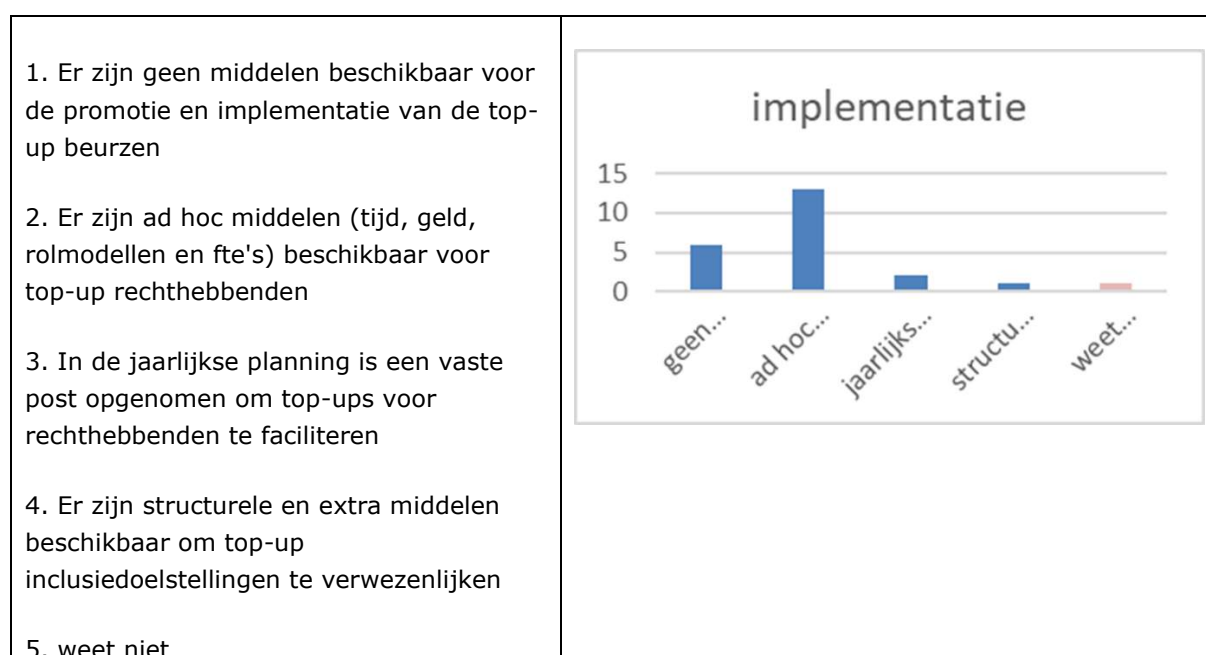

Progressmarker 2: monitoringsbeleid (N=23)

Progressmarker 3: implementatie (N=23)

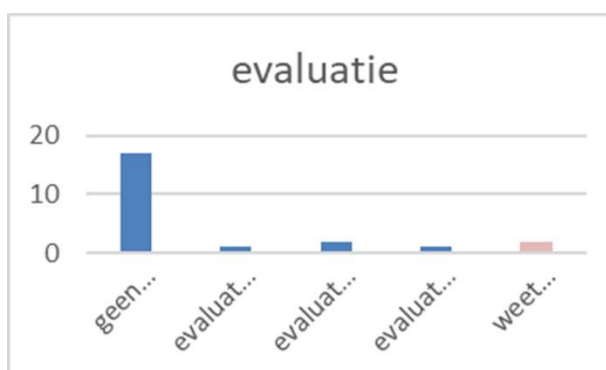
Progressmarker 4: selectieproces (N=23)

1. Er is (nog) geen of geen duidelijk selectieproces gedefinieerd voor de toekenning van top-ups
2. Er is een uitnodigend transparant selectieproces opgesteld voor toekenning van de top-ups
3. Het selectieproces wordt uitgevoerd en maakt deelname van kansarme en top-up studenten mogelijk
4. Het selectieproces is effectief en proactief waarbij top-up rechthebbenden worden betrokken
5. weet niet

Progressmarker 5: evaluatie (N=23)

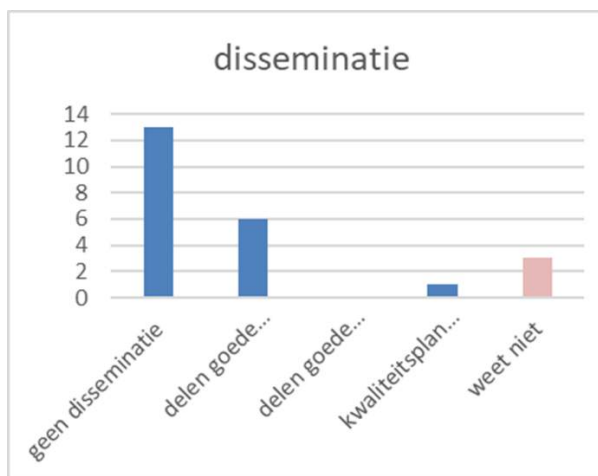
1. Inclusieve mobiliteiten met een top-up beurs worden niet apart geëvalueerd
2. Inclusieve top-up mobiliteit wordt geëvalueerd aan de hand van beoogde individuele leeropbrengsten
3. Top-up mobiliteit wordt geëvalueerd langs de beoogde uitkomsten van de top-up als geheel
4. Top-up mobiliteit wordt geëvalueerd in lijn met het opgestelde inclusiebeleid van de instelling
5. weet niet

Progressmarker 6: disseminatie (N=23)

1. Er vindt geen disseminatie plaats van goede voorbeelden of ervaringen met de top-up beurzen
2. Goede voorbeelden en ervaringen worden binnen de instelling gedeeld met de top-up doelgroepen
3. Goede voorbeelden en ervaringen worden gedeeld met anderen, zoals ouders bedrijven of het Nationaal Agentschap
4. De instelling heeft een kwaliteitsplan voor evaluatie en disseminatie en deelt de opbrengst breed
5. weet niet

4 Rapportage belemmerende en bevorderende factoren

Aan de respondenten is gevraagd wat, volgens hen, de drie grootste belemmerende factoren zijn om de inclusie top-up goed in te kunnen zetten voor studenten met de belemmeringen 1 (handicap), 2 (gezondheidsproblemen) en 6 (economische belemmeringen). Deze vraag is door 22 van de 23 respondenten beantwoord (N=22). Uit het overzicht van de antwoorden blijkt dat budgetonzekerheid, problemen met de procedure, het niet-gebruik door studenten/onbekendheid regeling/communicatie over de regeling en de bewijslast worden ervaren als grote belemmerende factoren (zie tabel 4.1).

Tabel 4.1 Overzicht van de ervaren grootste belemmeringen bij implementatie van de inclusie top-up

Budget onzekerheid

-Het budget belemmert het uitkeren van top-ups voor studenten. Bv. wij hebben alleen aantallen kunnen aanvragen (aangezien we deze ook moeten behalen heeft het geen zin meer aan te vragen om extra budget te hebben voor meer top-ups), wij zien niet de meerwaarde in om een student met €250,-/maand meer te geven. Deze student heeft meer tijd nodig, niet meer geld.

-Angst voor budgettekort (als we inclusie top-up actief gaan promoten onder studenten met dyslexie of astma (mild), gaan we nooit uitkomen met het budget, en dat gaat dan wellicht ten koste van andere studenten die het misschien net zo nodig hebben, maar geen medisch papiertje.

- Het is vooraf moeilijk in te schatten hoeveel studenten in aanmerking komen, waardoor begroten bijna niet te doen is.

Instelling: problemen met procedure niet op orde/complicaties met procedure

- Call 2022 hadden we op 1 juli nog geen toekenningen (ook niet normaal) dus dit is geen goede representatie. We vinden het vooral administratief lastig om alle processen opnieuw in te richten en merken dat studenten hierdoor ook tegen veel extra obstakels aanlopen.

- Technische implementatie in processen en (SIS) systemen (te weinig tijd voor in tijden van pandemie, start nieuw programma met alle vertragingen).

- Te veel prioriteiten die tegelijk moeten worden opgestart (en dus werklast voor instelling).

- Het is vreemd dat alle studenten evenveel krijgen, terwijl de normale individual support voor landen wel verschilt. Hierdoor is voor landen in groep 3 (economische belemmeringen) de top-up hoger dan de individual support. En het lijkt niet helemaal fair.

- Veel extra werk voor ondersteunende diensten onderwijsinstelling

- Op onze agenda staan de implementatie, selectieprocedure, promotie, beleid & strategie ed. van

de diverse top-ups.

Onbekendheid regeling/communicatie Erasmus+ en Nuffic

-De regels zijn ook te vaag want blijkbaar mag iedereen een top-up die een verklaring heeft. Er zijn vanuit nuffic geen rekenmodellen of voorbeelden gekomen hoe je dit moet inzetten. Een systeem dat werkt was ook handig geweest.

-Trage informatieverstopping rondom details (hebben daardoor afgelopen jaar weinig kunnen promoten)

- We missen de kaders van het Nationaal Agentschap voor handicap/gezondheidsproblemen; nu krijgt iedereen de top-up op basis van een doktersverklaring.

- Nog duidelijkere kaders

Onbekendheid regeling/communicatie intern instelling

- Communicatie/promotie/etc. moet nog gestart worden > bereiken we wel onze doelgroep?

Nu: studenten die sowieso naar het buitenland wilden gaan, krijgen een top-up.

- Er is intern nog te weinig facilitering om het traject goed te implementeren.

- onwetendheid bij collega's/studentbegeleiders 1e lijns

- (on)bekendheid met de doelgroepen

Niet-gebruik door studenten/ (on-)bekendheid regeling/communicatie met studenten

-De studenten vroeg bereiken zodat al op de hoogte zijn voor hun evt. aanmelding.

-Wij hebben op dit moment nog geen studenten gehad die gebruik van de top-up hebben gemaakt.

- Onwetendheid/niet voldoende bereik

- Schaamte

- De beperkende en onzekere mobiliteitsmogelijkheden i.v.m. corona

- Het kunnen bereiken van de betreffende doelgroepen met (veel verschillende vormen van) voorlichting.

- Bereik van de doelgroep

- Gaat de extra subsidie echt iets uitmaken, de toegankelijkheid van onderwijsinstelling is eigenlijk belangrijker

- communicatie

- Studenten herkennen zich vaak niet in het profiel
- Schaamte
- Onwetendheid
- Geen support van thuisfront
- Communicatie, begrijpelijk het proces uitleggen en stappen die student moet volgen
- Onwetendheid bij studenten
- Doelgroepen zijn moeilijk te identificeren en te prikkelen
- Meer ondersteuning nodig behalve financiële bijdrage
- De onbekendheid van de inclusie top-up, lastig om een label handicap of gezondheidsprobleem te krijgen, er zijn studenten met economische belemmeringen die geen aanvullende beurs bij DUO aanvragen bijvoorbeeld omdat ze dat vanuit hun culturele achtergrond niet gewend zijn om te doen. Ze hebben nog liever een bijbaantje dan dat ze aanvullende financiering vragen.

Geen mening/geen antwoord/overig

- Nog geen definitieve mening over
- (1x geen antwoord)
- Het thema 'handicap' heeft bij *instelling X* nog geen rol gespeeld.
- Wij kunnen dit nog niet beoordelen. Pas in 2022-2023 wordt budget uit Call 2021 gebruikt.

Procedure/bewijslast

- Het aantonen van de DUO aanvullende beurs bij niet-Nederlandse studenten. Veel Duitse studenten met een Bofög zouden ook in aanmerking moeten kunnen komen.
- Medische verklaringen regelen
- Internationale studenten met economische belemmeringen kunnen dit niet aantonen
- belemmering 1 (handicap): moet al heel vroeg studenten hiervan informeren (huidige studenten zijn al geselecteerd en ze moeten weten dat er extra budget beschikbaar is voordat ze zich überhaupt aanmelden voor exchange). Geld is voor deze studenten vaak ook niet de oplossing.
- Belemmering 2 (chronisch ziek): onduidelijkheid over wat er wel en niet onder valt.

- Belemmering 6 (economische belemmeringen) alleen voor NL studenten, want voor buitenlandse is het bijna onmogelijk om de aanvullende DUO beurs te hebben. Hier krijgen we veel vragen over.
- Bewijslast volgens Nuffic
- De meerderheid van onze studenten is internationaal waardoor ze niet in aanmerking komen voor de Top-Up 'economische belemmeringen'. Dit vanwege het feit dat zij meestal niet in aanmerking komen voor DUO-aanvullende beurzen.
- Bij het thema 'gezondheidsbelemmeringen' is het soms lastig om de juiste doktersverklaring te krijgen omdat daarvoor geen richtlijnen zijn opgesteld.

Procedure/privacy m.b.t. bewijslast

- Voor obstakel 1 (handicap) vragen we het niet uit en volgens de privacy wet mag je hier niet om vragen.
- AVG gerelateerde kwesties (bewijslast bevat privéinformatie).
- De bewijslast die voor de top-ups gevraagd wordt, is niet in orde. Niet volgens de AVG, en het sluit (bij de economische redenen) ook studenten uit.
- bewijslast ivm privacy student en AVG-bewaartermijnen

Ook is de respondenten gevraagd om de drie belangrijkste factoren te benoemen die volgens hen bevorderend zouden kunnen werken om de inclusie top-up goed in te kunnen zetten voor studenten met de belemmeringen 1 (handicap), 2 (gezondheidsproblemen) en 6 (economische belemmeringen). Deze vraag is eveneens door 22 respondenten beantwoord (N=22). Niet geheel onverwacht zijn deze factoren deels het spiegelbeeld van de belemmerende factoren. De meest genoemde bevorderende factoren zijn: communicatie naar studenten verbeteren, communicatie vanuit NA Erasmus+ verbeteren en factoren die samenhangen met de interne organisatie van de hogere onderwijsinstelling (zie tabel 4.2).

Tabel 4.2 Overzicht van de ervaren grootste bevorderende factoren bij implementatie van de top-up

Budget

- Bedragen die wel deelbaar zijn door 30
- Niet één groot bulkbedrag uitkeren bij de Call, maar meer gerichte bedragen voor individual support en top-ups uitkeren.
- Top-up afschaffen en alle studenten een hogere beurs geven. Wel zorgen voor goede

informatievoorziening en rolmodellen binnen de instelling om op die manier drempels voor mobiliteit weg te nemen.

Communicatie vanuit het Nationaal Agentschap Erasmus+ verbeteren

- Duidelijke informatieverschaffing mbt wat we wel en niet kunnen accepteren zodat we duidelijke regels kunnen stellen en sneller kunnen controleren en aanvragen verwerken (dit is vooral erg duidelijk voor belemmering 6 (economische belemmeringen).
- Eenduidig beleid voor alle HEIs in NL
- NA ondersteuning bij oplossen privacy kwesties (vnl medische gegevens).
- Centrale aanvraag van inclusie top-ups door studenten bij NA (gerichtere inzet budget, overzichtelijk budgetbeheer en eenduidiger procedure).
- Duidelijkheid vanuit het Nationaal Agentschap over de top-up-regeling
- Wellicht toch meer maatwerk bieden hoeveel dat zeer bewerkelijk is en instellingen binnen NL hier verschillend mee omgaan.

Communicatie intern instelling verbeteren

- Promotie (ook/vooral bij academie-collega's)
- Informeren study coaches en decanen

Interne organisatie instelling

- dat wij een goed team hebben dat dit heeft uitgezocht.
- Meer tijd voor voorbereiding (en flexibeler prioriteren binnen programma/top-ups).
- Het oordeel voor wel/geen top-up kan beter bij de decanen liggen, dan bij het International Office. En dan op basis van vertrouwen, i.p.v. bewijslast verzamelen.
- De regels rondom reiskostenvergoeding in geval van een top-up eenvoudiger maken.
- Instellingsbreed draagvlak creeëren
- Hulp van dekanen / studie-begeleiders (die het echter al erg druk hebben)

- Op onze agenda staan de implementatie, selectieprocedure, promotie, beleid & strategie ed. van

de diverse top-ups.

Communicatie naar studenten verbeteren

- Op tijd informatie delen over de mogelijkheden (voordat de student de exchange aanmelding doet).

- Voor de toekomst zien we als bevorderende factor het bereiken van de juiste doelgroepen door het vormgeven van een inclusietraject met een eenduidige aanpak en transparantie bij alle afdelingen van de hogeschool

- Een bevorderende factor is de inbedding van inclusieve mobiliteit in het reguliere diversiteits- en inclusiebeleid

- Laagdrempelige aanmelding.

- Duidelijke voorlichting.

- Duidelijkheid voor langere periode. Promotie begint vaak al jaren voor de mobiliteit, we kunnen nu vroegtijdig het exchange-zaadje planten bij ondervertegenwoordigde groepen door ze nu al te wijzen op inclusie-top-up (mobiliteit is dus ook voor jou! *Sense of belonging*)

- stapelen van inclusie + stage + travel top-up (+special needs)

- De financiële tegemoetkoming moedigt studenten aan om de benodigde bewijzen aan te leveren.

- Vergroten zelfvertrouwen bij de doelgroep

- Kansen gelijkheid

- Gebruik maken van rolmodellen

- Voor groep 1 (handicap): als er hulp ter plekke in het buitenland zou zijn; voor groep 2 (gezondheidsproblemen): goede gezondheidszorg; voor groep 3 (economische belemmeringen): financiële hulp

- Voorlichting & informatie (student en thuisfront)

- Ervaringsverhalen

- Verplicht doorlopen van stap (vraag in aanmeldformulier) over top-up

- Meerdere malen uitleggen dat het bestaat

- Verkrijgen van ambassadeurs met ervaringsverhalen ten voorbeeld en inspiratie

- Goede voorlichting geven op spreekuren, website etc. zodat deze mogelijkheid kan landen.
- Meer diversiteit Inclusiebeleid

Verbetering bewijsvoering

- Dat er een inclusie top-up is, zeker voor studenten die economisch belemmerd zijn, is heel mooi. Aangezien wij inzien dat er bewijsvoering moet zijn, is het fijn dat er een bestaand document gevraagd kan worden.
- Splitsing tussen wat bij een Erasmus administratie moet worden ingeleverd om de top-up te kunnen krijgen én het medische gedeelte aanleveren (i.v.m. gevoel van privacy). Bijvoorbeeld een nationaal punt waar studenten op eenduidige manier een verklaring aanvragen die ze bij het Erasmus office van hun instelling kunnen indienen dat ze o.b.v. medische redenen recht hebben op een top-up.

Overig

- Nog geen definitieve mening over
- (1x geen antwoord)
- We zien op dit moment bij de lopende zaken nog geen bevorderende factoren.
- Deze vraag begrijpen we niet goed.
- Wij kunnen dit nog niet beoordelen. Pas in 2022-2023 wordt budget uit Call 2021 gebruikt.

5 Bevorderende en belemmerende factoren: uitwerking prioritering, studiedag 1 november 2022

Op 1 november 2022 zijn de ongeveer 30 deelnemers vanuit HO organisaties verdeeld over drie subgroepen van elk ongeveer 10 deelnemers. Zij kregen elk 5 stickers om aan te geven wat voor hun prioriteit zou hebben als het gaat om het aanpakken, ondersteunen en nader uitwerken van een aantal bevorderende en belemmerende factoren die door 23 respondenten in de online survey waren aangegeven.

Afbeelding 5.1 een subgroep in actie tijdens studiedag op 1 november 2022

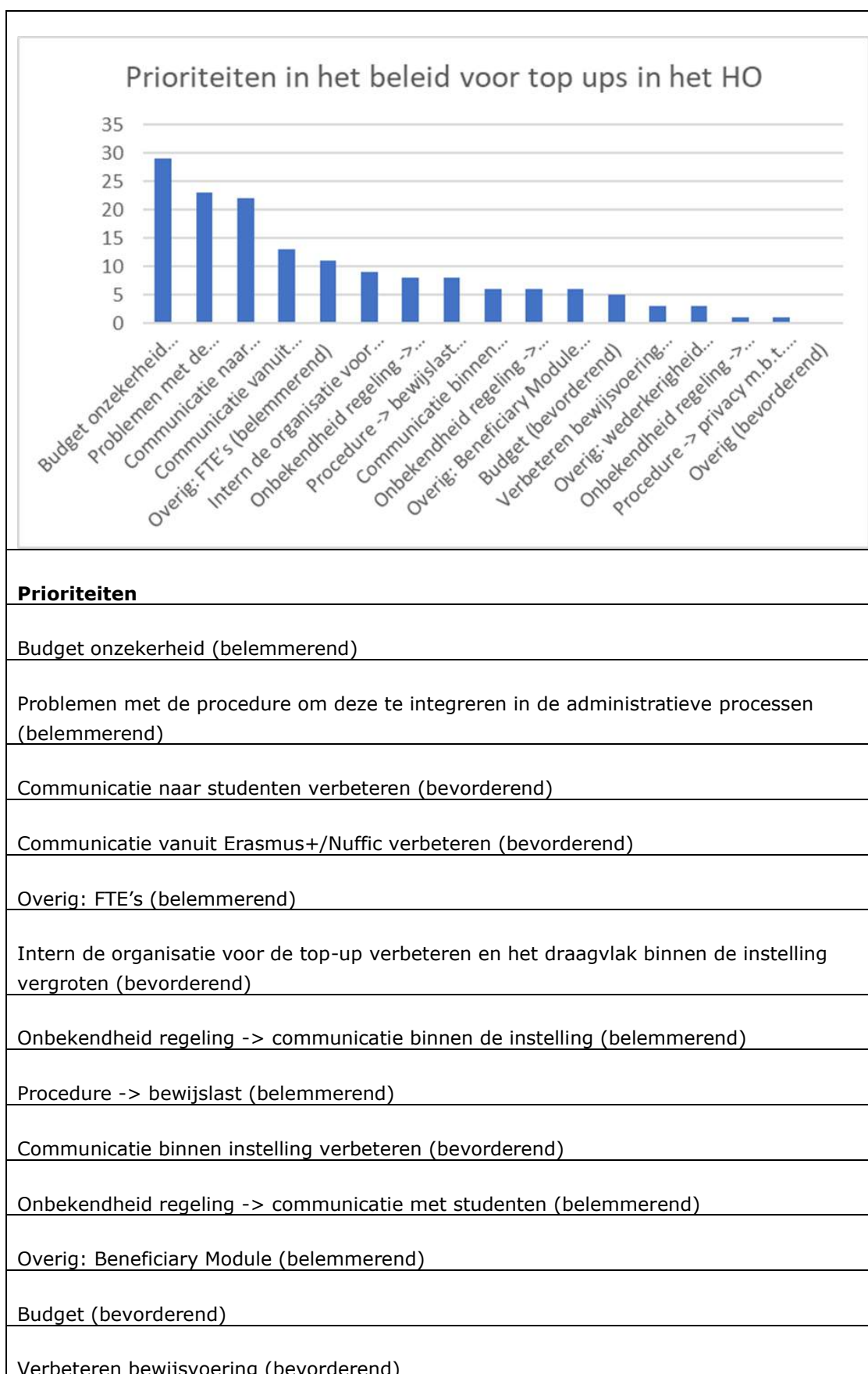
In totaal zijn er 154 stickers geplakt. De meeste stickers werden geplakt bij de belemmerende factoren (96 stickers) en dus de minste bij de bevorderende factoren (58). In bijlage 2 staat een overzicht van de scores over de bevorderende en belemmerende factoren zoals die uit het online survey (N=23) naar voren zijn gekomen.

Opvallend is dat deelnemers nog een aantal belemmerende factoren hebben toegevoegd, zoals het niet werken van de Beneficiary Module, het gebrek aan besef van wederkerigheid tussen studenten en instellingen als het gaat om de organisaties van uitwisselingen. Sommige instellingen gaven aan dat er soms te veel sprake is van een eisende 'consumenten-mentaliteit' bij studenten, terwijl van studenten ook iets terug wordt gevraagd voor hun uitwisseling, bijvoorbeeld in de vorm van een evaluatie of het delen van een good practice voor andere studenten. Tenslotte was een groot punt van discussie, met name in groep 1, dat het Erasmus top-up programma wel vraagt om 'outreach' naar moeilijk bereikbare studenten, maar dat er daarvoor de fte-capaciteit bij international offices vaak ontbreekt. Daarnaast is het moeizame proces van de administratieve procedure en de ontbrekende Beneficiary Module niet behulpzaam.

Bij deze resultaten is opvallend, dat ondanks dat de drie subgroepen volledig willekeurig waren samengesteld (namelijk via aanwijzing van nummers 1, 2 en 3), dat de top 3 aan prioriteiten de top 3 is in alle drie subgroepen. Dat betekent dat er brede consensus bestaat in de groep aanwezigen over de vraag waar te beginnen met het vereenvoudigen van de implementatie.

Figuur 5.1 inzicht in de beleidsprioriteiten als het gaat om de implementatie van de top-up

Overig: wederkerigheid uitwisseling (belemmerend)
Onbekendheid regeling -> communicatie vanuit Erasmus+/Nuffic (belemmerend)
Procedure -> privacy m.b.t. de bewijslast (belemmerend)
Overig (bevorderend)

6 Conclusie, discussie en aanbevelingen

Het lijkt erop dat instellingen aan het begin staan van het proces om de inclusie top-up te implementeren (n=23). Uit de verdeling van respondenten (N=16) blijkt, dat de top-ups vooral gaan over economische belemmeringen. Deze vraag was lastig, omdat sommige studenten in meerdere categorieën vielen en daar in de vraagstelling geen rekening mee was gehouden. Ongeveer de helft van de respondenten is Erasmuscoördinator of iets soortgelijks binnen hun instelling (N=23). Covid heeft geen aantoonbaar grote invloed gehad op de implementatie (N=23). Hopelijk kan dit onderdeel van de vragenlijst in de toekomst met meer betrouwbaarheid via de Beneficiary Module in kaart worden gebracht. Gezien de kleine aantallen respondenten en de noodzaak om inzicht te krijgen in de voortgang van de implementatie van de inclusie top-up heeft het absoluut de voorkeur om de absolute aantallen top-ups per instelling, de verdeling van de top-ups over de obstakels en het aandeel top-ups op de totale Erasmus+ mobiliteiten in de toekomst via de Beneficiary Module te verkrijgen. Dat biedt ook meer bescherming als het gaat om privacy, anonimiteit en niet-herleidbaarheid van de verzamelde gegevens.

De progress-markers bevestigen dat de meeste hoger onderwijsinstelling aan het begin staan van het implementeren van de Inclusie top-up. Enige voortgang is zichtbaar in de strategie en beleid, het selectieproces en ad hoc implementatie en nauwelijks voortgang is zichtbaar als het gaat om monitoring, evaluatie en disseminatie, wat ook enigszins logisch is. De progress markers bieden inzicht in de impact van het programma. Via de progress markers wordt de dichtstbijzijnde stap in de ontwikkeling van de implementatie voor de instellingen zichtbaar. In een vervolgmonitor kan door herhaling en op termijn vervanging van behaalde stappen door nieuwe ambities aan het eind van de oplopende schaal actueel in beeld blijven waar instellingen staan en hoe ze verder kunnen. De scores op de progress markers openen de weg naar discussie (met peers) over mogelijkheden voor implementatie van het Inclusie top-up beleid. Tevens bieden de progress markers inzicht in de impact die via implementatie van de Inclusie top-up bereikbaar is door toenemende deelname van studenten uit ondervertegenwoordigde groepen aan het Erasmus+ mobiliteitsprogramma.

Uit de resultaten van de survey en de aanvullende prioritering van belemmerende en bevorderende factoren bij implementatie van de inclusie top-up volgen een aantal handvaten voor het Nationaal Agentschap en voor de Hoger Onderwijsinstellingen om mee aan de slag te gaan. De open vragen laten zien dat belemmeringen worden gerapporteerd als het gaat over communicatie, de interne organisatie, financiële onzekerheid en op het gebied van de bewijslast. Op dit laatste punt is het beleid sinds november 2022 gewijzigd, zodat dit punt minder een issue zou moeten zijn. Bevorderende factoren werden gerapporteerd op het punt van verbeteren van de communicatie, de interne organisatie, de bewijslast en duidelijkheid ten aanzien van het budget.

De vraag over de progress-markers en de vragen naar belemmerende en bevorderende factoren zou in een twee-of driejaarlijkse monitor kunnen worden uitgevraagd om het ondersteuningsbeleid vanuit het Nationaal Agentschap Erasmus+ en vanuit de instellingen inhoudelijk in te richten.

Doorontwikkeling van de nulmeting naar een jaarlijkse, tweejaarlijkse of driejaarlijkse monitoring (de surveydruk op de instellingen en op het Nationaal Agentschap moet niet nodeloos hoog zijn) helpt het Nationaal Agentschap in haar ondersteuningsambities als het gaat om implementatie van de Inclusie top-up. Het maatwerk dat het Nationaal Agentschap en instellingen wordt geboden via de progress-markers en met de prioriteiten via de vragen naar belemmerende en bevorderende factoren kan ook in de toekomst instellingen helpen om hun interne prioritering beter in lijn te brengen met hun ambities.

Uit de positieve reacties op de studiedag op 1 november 2022 blijkt, dat de behoefte aan kennis, het onderling uitwisselen van kennis en ruimte voor het delen van vragen ten aanzien van de implementatie van de Inclusie Top-up groot is. Deelnemers willen de studiedag graag jaarlijks herhalen om inspiratie mee naar huis te nemen om toe te kunnen passen in hun eigen instelling. Het Nationaal Agentschap Erasmus+ kan een faciliterende rol nemen via voorlichting bij het wegnemen van een aantal onzekerheden, het delen van best practices en het richting geven aan een aantal noodzakelijk ontwikkelingen via voorlichting en communicatie, specifiek gericht op de genoemde pijnpunten bij instellingen. Zo is het bijvoorbeeld denkbaar dat er (door het Nationaal Agentschap en/of door instellingen aan elkaar) handreikingen kunnen worden aangereikt om hun budgetonzekerheid te verkleinen. Denk aan beheersinstrumenten als een bijvoorbeeld Excel-sheet om inzicht te krijgen in de kosten (zolang de Beneficiary Module er nog niet is) of het creëren van speelruimte door voldoende budget aan te vragen en een duidelijk beeld te hebben wie er wel en wie er niet met een top-up moeten worden bediend.

7 Bijlagen

7.1 Bijlage 1 Vragenlijst

Vragenlijst Nulmeting inclusie top-up in het hoger onderwijs

Enquête van het Nationaal Agentschap Erasmus+ Onderwijs en Training

In de zomer van 2022 willen we een nulmeting uitvoeren. Dit doen we om de implementatie van de inclusie top-up in het hoger onderwijs te onderzoeken. Daarmee krijgen we een beter beeld wat de top-up in de praktijk betekent voor studenten die recht hebben op een top-up. Dit zijn studenten die belemmeringen ervaren die vallen in de categorieën 1, 2 en 6 (handicaps, gezondheidsproblemen, economische problemen).

Zou je deze vragenlijst ajb zsm, maar uiterlijk 30 september willen invullen? Het invullen vraagt ongeveer 10 minuten.

De resultaten van deze nulmeting zullen worden besproken tijdens een landelijke bijeenkomst voor instellingen hoger onderwijs. Deze nulmeting is ook bedoeld als een eerste opzet voor meerjarige monitoring en evaluatie van de implementatie van de top-up.

Uit oogpunt van zorgvuldigheid zullen de gegevens uit deze vragenlijst anoniem en niet herleidbaar worden verwerkt. De naam van de instelling zal alleen bij de onderzoekers bekend zijn en zal niet worden gepubliceerd of gedeeld, tenzij na toestemming.

1. Naam (niet verplicht)

2. Functie (niet verplicht)

3. Naam instelling

4. Datum

Datum

Date

5. Instellingsnummer (brimcode)

6. Hoeveel inclusie top-ups zijn er door jouw instelling toegekend in CALL 2021? Vul hier het aantal in (of 9999 bij 'weet ik niet')

7. Hoeveel procent vormen de toegekende inclusie top-ups van het totaal aantal toegekende Erasmus+ subsidies voor KA1 mobiliteiten in CALL 2021? Vul hier het percentage in (of 'weet ik niet')

8. Hoeveel inclusie top-ups zijn er in jouw instelling toegekend in CALL 2022, tot aan 1 juli 2022? Vul hier het aantal in (of 9999 voor 'weet ik niet')

9. Hoeveel procent vormen de toegekende inclusie top-ups van het totaal aantal toegekende Erasmus+ subsidies voor KA1 mobiliteiten in CALL 2022, tot 1 juli? Vul hier het percentage in (of 'weet ik niet')

10. Hoe is, voor zover je dat kunt meten of inschatten, de verdeling van alle toegekende inclusie top-ups sinds CALL 2021 over de drie typen belemmeringen die door de overheid als kader zijn vastgesteld? Geef ajb percentages aan, optellend tot 100%

Belemmering 1: handicap

Belemmering 2: gezondheid-problemen

Belemmering 6: economische belemmeringen

Check: het totaal moet op 100% uitkomen

11. In hoeverre heeft de COVID19-pandemie de toekenning van inclusie top-ups negatief beïnvloed?

niet-weinig-gemiddeld-aanzienlijk-veel

12. Wat zijn, volgens jou, de grootste belemmerende factoren om de inclusie top-up goed in te kunnen zetten voor studenten met de belemmeringen 1, 2 en 6? Noem bij voorkeur drie belemmerende factoren

13. Wat zijn, volgens jou, de grootste bevorderende factoren om de inclusie top-up goed in te kunnen zetten voor studenten met de belemmeringen 1, 2 en 6? Noem bij voorkeur drie bevorderende factoren

14. Wil je met een duimpje laten zien welke beschrijving het beste de stand van zaken in jouw instelling aangeeft rond beleid en strategie voor kansarme en ondervertegenwoordigde studenten die recht hebben op een Erasmus+ top-up beurs? Let op: de schaal loopt op in voortgang

Er zijn geen doelen voor mobiliteit van kansarme en onder-vertegenwoordigde groepen top-up studenten	Er zijn mobiliteitsdoelen voor de top-up studenten en zij nemen daadwerkelijk deel aan mobiliteiten	Beleid voor top-up mobiliteit is geïmplementeerd in het bredere educatieve inclusiebeleid	Inclusief top-up mobiliteitsbeleid wordt actief gepromoot en gedeeld met andere instellingen	weet niet
☐	☐	☐	☐	☐

15. Wil je met een duimpje laten zien welke beschrijving het beste de stand van zaken in jouw instelling aangeeft rond monitoringsbeleid voor kansarme en ondervertegenwoordigde studenten die recht hebben op een Erasmus+ top-up beurs? Let op: de schaal loopt op in voortgang

Er zijn (nog) geen indicatoren vastgesteld om aantallen top-ups en verwachte opbrengsten te meten	Er zijn indicatoren om aantallen top-ups en verwachte opbrengsten te meten en data te genereren	Ervaringen met en data over top-ups wordt regelmatig gebruikt om de implementatie te verbeteren	Ervaring met en data over top-ups wordt proactief gedeeld met andere instellingen en breder publiek	weet niet
☐	☐	☐	☐	☐

16. Wil je met een duimpje laten zien welke beschrijving het beste de stand van zaken in jouw instelling aangeeft rond implementatie van de top-up mogelijkheden voor kansarme en ondervertegenwoordigde studenten die recht hebben op een Erasmus+ top-up beurs? Let op: de schaal loopt op in voortgang

Er zijn geen middelen beschikbaar voor de promotie en implementatie van de top-up beurzen	Er zijn ad hoc middelen (tijd, geld, rolmodellen en fte's) beschikbaar voor top-up rechthebbenden	In de jaarlijkse planning is een vaste post opgenomen om top-ups voor rechthebbenden te faciliteren	Er zijn structurele en extra middelen beschikbaar om top-up inclusiedoelstellingen te verwezenlijken	weet niet
☐	☐	☐	☐	☐

17. Wil je met een duimpje laten zien welke beschrijving het beste de stand van zaken in jouw instelling aangeeft rond het selectieproces voor kansarme en ondervertegenwoordigde studenten die recht hebben op een Erasmus+ top-up beurs? Let op: de schaal loopt op in voortgang

Er is (nog) geen of geen duidelijk selectieproces gedefinieerd voor de toekenning van top-ups	Er is een uitnodigend transparant selectieproces opgesteld voor toekenning van de top-ups	Het selectieproces wordt uitgevoerd en maakt deelname van kansarme en top-up studenten mogelijk	Het selectieproces is effectief en proactief waarbij top-up rechthebbenden worden betrokken	weet niet

18. Wil je met een duimpje laten zien welke beschrijving het beste de stand van zaken in jouw instelling aangeeft rond de evaluatie van de top-up mogelijkheden voor kansarme en ondervertegenwoordigde studenten die recht hebben op een Erasmus+ top-up beurs? Let op: de schaal loopt op in voortgang

Inclusieve mobiliteiten met een top-up beurs worden niet apart geëvalueerd	Inclusieve top-up mobiliteit wordt geëvalueerd aan de hand van beoogde individuele leeropbrengsten	Top-up mobiliteit wordt geëvalueerd langs de beoogde uitkomsten van de top-up als geheel	Top-up mobiliteit wordt geëvalueerd in lijn met het opgestelde inclusiebeleid van de instelling	weet niet

19. Wil je met een duimpje laten zien welke beschrijving het beste de stand van zaken in jouw instelling aangeeft rond de disseminatie van de top-up mogelijkheden voor kansarme en ondervertegenwoordigde studenten die recht hebben op een Erasmus+ top-up beurs? Let op: de schaal loopt op in voortgang

Er vindt geen disseminatie plaats van goede voorbeelden of ervaringen met de top-up beurzen	Goede voorbeelden en ervaringen worden binnen de instelling gedeeld met de top-up doelgroepen	Goede voorbeelden en ervaringen worden gedeeld met anderen, zoals ouders bedrijven of het NA	De instelling heeft een kwaliteitsplan voor evaluatie en disseminatie en deelt de opbrengst breed	weet niet

7.2 Bijlage 2: Prioritering van belemmerende en bevorderende factoren in subgroepen op 1 november 2022

Tabel 5.1 Bevorderende factoren

Bevorderende factoren	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Totaal
Budget	1	-	4	5
Communicatie vanuit Erasmus+ /Nuffic verbeteren	5	2	6	13
Communicatie binnen instelling verbeteren	2	2	2	6
Intern de organisatie voor de top-up verbeteren en het draagvlak binnen de instelling vergroten	3	-	6	9
Communicatie naar studenten verbeteren	6	7	9	22
Verbeteren bewijsvoering	1	1	1	3
Overig:	-	-	-	0

Totaal aantal stickers: 58

Tabel 5.2 Belemmerende factoren

Belemmerende factoren	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Totaal
Budget onzekerheid	8	14	7	29
Problemen met de procedure om deze te integreren in de administratieve processen	9	7	7	23
Onbekendheid regeling -> communicatie vanuit Erasmus+/Nuffic	-	1	-	1
Onbekendheid regeling -> communicatie binnen de instelling	2	4	2	8
Onbekendheid regeling -> communicatie met studenten	1	5	-	6
Procedure -> bewijslast	1	5	2	8

Procedure -> privacy m.b.t. de bewijslast	-	1	-	1
Overig:				
- Beneficiary Module (groep 1)	6	-	-	6
- Wederkerigheid uitwisseling (groep 1)	3	-	-	3
- FTE's (groep 1 en groep 3)	10	-	1	11

Totaal aantal stickers: 96

Tabel 5.3 Prioritering bevorderende en belemmerende factoren

Prio	Items om op te pakken	Totaalscore
1	Budget onzekerheid (belemmerend)	29
2	Problemen met de procedure om deze te integreren in de administratieve processen (belemmerend)	23
3	Communicatie naar studenten verbeteren (bevorderend)	22
4	Communicatie vanuit Erasmus+/Nuffic verbeteren (bevorderend)	13
5	Overig: FTE's (belemmerend)	11
6	Intern de organisatie voor de top-up verbeteren en het draagvlak binnen de instelling vergroten (bevorderend)	9
7a	Onbekendheid regeling -> communicatie binnen de instelling (belemmerend)	8
7b	Procedure -> bewijslast (belemmerend)	8
8a	Communicatie binnen instelling verbeteren (bevorderend)	6
8b	Onbekendheid regeling -> communicatie met studenten (belemmerend)	6
8c	Overig: Beneficiary Module (belemmerend)	6
9	Budget (bevorderend)	5
10a	Verbeteren bewijsvoering (bevorderend)	3
10b	Overig: wederkerigheid uitwisseling (belemmerend)	3

11a	Onbekendheid regeling -> communicatie vanuit Erasmus+/Nuffic (belemmerend)	1
11b	Procedure -> privacy m.b.t. de bewijslast (belemmerend)	1
12	Overig (bevorderend)	0